

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.04.1997, sp. zn. 2 Cdon 1612/96, ECLI:CZ:NS:1997:2.CDON.1612.1996.1

Číslo: 30/1998

Právní věta:

Rozhodnutí soudu o uložení povinnosti strpět prodej zástavy není vykonatelné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.1997

Spisová značka: 2 Cdon 1612/96

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Rozhodnutí soudu, Zástavní právo

Předpisy: 513/1991 Sb. § 151f odst. 1 99/1963 Sb. § 258 odst. 1
§ 372

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30

Rozhodnutí soudu o uložení povinnosti strpět prodej zástavy není vykonatelné.

(Usnesení Nejvyššího soudu z 29. 4. 1997, [2 Cdon 1612/96](#))

Krajský soud v Hradci Králové usnesením z 25. 1. 1996, sp. zn. 13 Co 742/95, potvrdil usnesení Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze 14. 7. 1995, čj. 3 E 6/95-9, kterým byl zamítnut návrh oprávněné na nařízení exekuce prodejem označených nemovitostí povinného v D. Oba soudy vyšly ze shodného závěru, že rozhodnutí, jehož výkon je navrhován, totiž rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 1. 1994, sp. zn. 22 Cm 1333/92, nemůže být tzv. exekucním titulem způsobilým k nařízení prodeje nemovitostí, neboť neukládá povinnost k zaplacení peněžité částky (§ 258 odst. 1 o. s. ř.). Odvolací soud nadto zdůraznil, že ani z ustanovení § 372 o. s. ř. nelze dovodit, že na základě tzv. exekucního titulu, který ukládá povinnost strpět prodej zástavy, nelze nařídit výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí podle ustanovení § 335 a násl. o. s. ř. Citované ustanovení bylo použitelné – jak uvedl odvolací soud – jen za předpokladu existence právního předpisu, který dával věřiteli právo požádat soud o prodej zástavy. Podmínkou ovšem bylo, že šlo o ruční zástavu, tedy o případy, kdy zastavena byla věc movitá.

Proti svému potvrzujícímu usnesení odvolací soud připustil dovolání podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., přičemž za otázku zásadního právního významu považoval posouzení, zda rozhodnutí ukládající povinnost strpět prodej zástavy je vykonatelné podle ustanovení § 351 o. s. ř., či zda je vůbec vykonatelné.

Proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu podala oprávněná, za kterou jednala pracovnice vybavená právnickým vzděláním, včas dovolání, ve kterém uplatnila dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. Jestliže hmotné právo ukládá zástavci povinnost snášet uspokojení pohledávky zajištěné zástavním právem ze zástavy, potom je podle názoru dovolatelky takto formulovaný žalobní návrh je v souladu s ustanovením § 151f o. z. Jeho převzetí do výroku nemůže podle dovolatelky způsobit nevykonatelnost soudního rozhodnutí.

Nejvyšší soud svým usnesením dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Přezkoumání napadeného usnesení odvolacího soudu se soustřeďuje k odvolacím soudem vytčenému právnímu posouzení, kterému koresponduje i uplatněný dovolací důvod, totiž zda rozsudek, který ukládá povinnost strpět prodej zástavy (věci nemovité) může být způsobilým podkladem pro nařízení soudního výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí podle ustanovení § 335 a násl. o. s. ř. Otázka, zda vůbec je vykonávané rozhodnutí materiálně vykonatelné, sice v dovolání přímo uváděna není, nicméně její vyřešení je jedním z předpokladů přezkumu rozhodnutí odvolacího soudu na základě uplatněného dovolacího důvodu.

Nucený soudní výkon rozhodnutí vždy předpokládá podklad pro tento výkon, tedy vykonatelné a zpravidla i pravomocné rozhodnutí soudu či jiného orgánu (popřípadě další rozhodnutí uvedená v § 274 o. s. ř.), které lze vykonat některým ze zákonem určených způsobů výkonu rozhodnutí. Ve vztahu k uspokojení pohledávky zástavního věřitele ze zástavy mají - obecně vzato - ze všech zákonem určených způsobů výkonu rozhodnutí význam jen prodej nemovitostí a prodej věcí movitých a přikázání pohledávky, popřípadě výkon rozhodnutí postižením jiných majetkových práv podle ustanovení § 320 o. s. ř. Prodej věcí movitých, prodej nemovitostí a také přikázání pohledávky jsou způsoby výkonu rozhodnutí, které občanský soudní řád vyhrazuje pouze pro výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky (§ 258 odst. 1 o. s. ř.). Odtud také plyne, že nařídít výkon rozhodnutí uvedenými způsoby, tj. nařídít výkon rozhodnutí prodejem věci movité či nemovitosti, popřípadě přikázáním pohledávky, lze pouze na základě takového rozhodnutí, které povinnému ukládá zaplatit oprávněnému peněžitou částku. Jestliže rozhodnutí, podle něhož oprávněná navrhuje prodej nemovitostí povinného, takové plnění povinnému neukládá, pak je zcela správný závěr soudu prvního stupně i odvolacího soudu, že na jeho podkladě nelze nařídít výkon rozhodnutí podle ustanovení § 335 a násl. o. s. ř.

Dovolatelka kritizuje právní posouzení věci odvolacím soudem především proto, že ustanovení § 151f odst. 1 o. z. předjímá právě rozhodnutí o povinnosti strpět prodej zástavy (podle předloženého podkladu pro soudní výkon rozhodnutí jde ovšem o zástavní právo, které bylo sjednáno podle dříve platného hospodářského zákoníku). Tento závěr je mylný. Citované ustanovení pouze obecně vyjadřuje realizační funkci zástavy tak, že zástavní věřitel se může domáhat uspokojení ze zástavy. Otázka, jak na základě obsahu tohoto ustanovení formulovat žalobní návrh, tj. otázka uložení jaké povinnosti žalovanému zástavci se má žalobce domáhat, nemůže být spolehlivě vyřešena bez exekučních souvislostí, neboť ve skutečnosti jde právě o to, jak výkonem rozhodnutí zpeněžit zástavu - v daném případě věc nemovitou - ve prospěch uspokojení pohledávky zástavního věřitele. Vzhledem k ustanovení § 258 odst. 1 o. s. ř. ob stojí jen takový žalobní návrh, jehož převzetím do výroku bude povinnému uložena povinnost k peněžitému plnění.

Odvolací soud správně vyložil i obsah ustanovení § 372 o. s. ř. Citované ustanovení předpokládá přiměřené použití ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí v případech, kdy podle zákona může zástavní věřitel požádat soud o provedení prodeje zástavy. Ustanovení § 151f odst. 1 o. z. ovšem nedává zástavnímu věřiteli "právo požádat soud o provedení prodeje zástavy". Takovou úpravu - ale pouze ve vztahu k hospodářské arbitráži - obsahovalo ustanovení § 129g odst. 2 až 4 již zrušeného hospodářského zákoníku (zákona č. 109/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů), jehož použitelnost na vztahy vzniklé před 1. 1. 1992 upravuje § 763 obch. zák. Přejícné ustanovení čl. III bod 2 zákona č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád, nepřeneslo na soudy uvedenou pravomoc orgánů hospodářské arbitráže nařídít prodej zástavy. Ostatně nebylo toho třeba vzhledem k tomu, že posléze citovaný zákon komplexně upravil výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí. Závěry odvolacího soudu lze doplnit potud, že není správná představa, že zástavu - nemovitost, lze prodávat přiměřeně podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí.

Rozhodnutí odvolacího soudu je správné i potud, pokud vyznívá v závěr o materiální nevykonatelnosti rozhodnutí, jehož výkon je navrhován. Žalobní návrh na "povinnost strpět prodej zastavených nemovitostí" má omezení zcela patrné na první pohled. Nařídít prodej nemovitostí na základě takového tzv. exekučního titulu, jehož výrok by byl totožný s uvedeným žalobním návrhem, prostě není možné, neboť to zakazuje již zmíněné ustanovení § 258 odst. 1 o. s. ř, jež předpokládá pouze rozhodnutí ukládající peněžité plnění. Rozhodnutí, které ukládá povinnost něco strpět, se vykonává podle ustanovení § 351 odst. 1 o. s. ř. ukládáním pokut až do úhrnné výše 100 000 Kč. Nutit povinného pokutami snášet prodej zástavy je jednak neefektivní, jednak protismyslné (co by povinný měl vlastně snášet?) a také neúčelné.

Převzetí takového žalobního návrhu, kterým se žalobce proti žalovanému domáhá uložení povinnosti strpět prodej zástavy, do výroku soudního rozhodnutí činí toto rozhodnutí materiálně nevykonatelným.

Protože z hlediska dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu je rozhodnutí odvolacího soudu správné, Nejvyšší soud podané dovolání zamítl podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř.